

Zal nəzarətçisi fəaliyyətinin sertifikatlaşdırılması qaydaları

1. Dövlət İmtahan Mərkəzi (bundan sonra- DİM) tərəfindən keçirilən imtahanlarda zal nəzarətçisi qismində iştirak etmək istəyən namizədlərin fəaliyyətinin sertifikatlaşdırılması bu qaydalar əsasında həyata keçirilir.
2. Zal nəzarətçisinin fəaliyyəti DİM tərəfindən sertifikatlaşdırılır və bu haqda məlumat DİM-in **dim.gov.az** internet sahifəsində və kütləvi informasiya vasitələrində elan edilir.
3. Zal nəzarətçisi dedikdə müvafiq imtahan üçün DİM tərəfindən verilmiş zal nəzarətçisi vəsiqəsi ilə təmin olunan, imtahan zalında imtahan iştirakçılarının yerləşdirilməsinə, cavab kartlarının və sual kitabçalarının paylanmasına və yığılmasına görə məsuliyyət daşıyan, imtahanın vaxtında başlanmasına və yekunlaşdırılmasına cavabdeh olan, iştirakçıların imtahanda davranış qaydalarına riayət etməsinə birbaşa nəzarət edən, imtahan zalını reqlamentə uyğun qaydada idarə edən və fəaliyyəti “zal nəzarətçisinin təlimatı” ilə tənzimlənən şəxs nəzərdə tutulur.
4. Zal nəzarətçisinin fəaliyyətinin sertifikatlaşdırılması ödənişli əsaslarla həyata keçirilir. Ödənişlər geri qaytarılmır. Hər bir mərhələ üzrə ödənişin məbləği aşağıdakı cədvəldə göstəriləyi kimi müəyyənləşdirilir:

Fəaliyyət	Ödəniş məbləği (AZN)
Qeydiyyat, sənədlərin qəbulu və müsahibə;	0,00
Ümumi intellekt səviyyənin yoxlanılması üçün ilkin test imtahanı;	10,00
Təlimlər və imtahanların texnologiyası və prosedur qaydalarına dair test imtahanı	50,00
Cəmi:	60,00

Ödənişlər ExspressPay ödəniş terminallarında və ya bank kartı vasitəsi ilə edilə bilər.

5. Sertifikat almaq üçün müraciət edən şəxslər aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:
 - Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı olmalı,
 - Ali və ya pedaqoji profilli ixtisaslar üzrə orta ixtisas təhsilinə malik olmalı
 - Təbiiyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq hər hansı bir təşkilatda işləməli (pedaqoji profilli ixtisaslar üzrə bakalavr və ya subbakalavr peşə-ixtisas dərəcəsinə malik olan şəxslərdən iş yeri tələb olunmur)
 - Yaşı 22- 45 arası olmalı,
 - Fiziki cəhətdən sağlam olmalı,
 - Məhkumluğu olmamalı.
6. Şəxsin sertifikatlaşdırmada iştirakı onun fərdi elektron müraciəti əsasında həyata keçirilir.
7. Namizəd Mərkəzin dim.gov.az internet portalında şəxsi kabinet yaradaraq müvafiq linkdə elektron qeydiyyatdan keçir. Şəxsi kabinetinə (və ya mobil telefonuna və ya elektron poçt ünvanına) göndərilən bildirişdə göstərilən vaxt və yerdə sənədlərin qəbulu və müsahibə mərhələsində iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim edir:
 - Elektron anketi (zal nəzarətçisi sertifikatına müraciət zamanı təsdiq edilmiş anket) ;
 - Şəxsiyyət vəsiqəsi ;
 - Məhkumluq barədə arayış ;
 - Təhsil haqqında sənəd (diplom) ;
 - İş yeri haqqında arayış (olduğu təqdirdə).
8. Namizəd müsahibədən keçmədikdə və ya bu qaydaların 5-ci bəndində müəyyən edilmiş tələblərdən birinə cavab vermədikdə sertifikatlaşdırılma prosesinin növbəti mərhələsinə buraxılmır. Müsahibə zamanı namizədin psixoloji və fiziki cəhətdən sağlamlığı, ümumi dünyagörüşü, nitqi, stress vəziyyətində işləmək bacarığı yoxlanılır. Müsahibənin nəticəsi məqbul və ya qeyri-məqbul olaraq

qiymətləndirilir. DİM-in zal nəzarətçiləri bazasında olan zal nəzarətçiləri müsahibə mərhələsində iştirak etməkdən azaddırlar. Onlar qeydiyyatdan keçdikdən sonra birbaşa intellekt səviyyənin yoxlanılması üçün test imtahanına dəvət edirlər. Yalnız test imtahanını uğurla keçən namizədlər təlimlərə cəlb edirlər.

9. Müsahibədən keçən namizədlər ümumi intellekt səviyyəsini yoxlayan ilkin test imtahan mərhələsinə dəvət edilir. İlkin mərhələnin keçirilmə tarixi və namizədin imtahana dəvət edilməsi ilə bağlı bildiriş rəsmi internet sahifəsindəki şəxsi kabinetinə (və ya mobil telefonuna və ya elektron poçt ünvanına) göndərilir.
10. Test imtahanı elektron formada komputer vasitəsi ilə həyata keçirilir və imtahan nəticələrini dərhal müəyyənləşdirmək imkanı verir. Bu mərhələni uğurla keçən namizədlər əyani vəsaitlərlə təmin edilir (Zal nəzarətçisi təlimatı, normativ sənədlər və s) və müəyyən edilmiş qrafikə uyğun olaraq iki günlük təlimə cəlb olunurlar. İntellekt səviyyənə yoxlayan test imtahanından minimum 40% müsbət nəticə göstərməyən və (və ya) psixometriya testlərinin nəticəsi məqbul olmayan namizədlər növbəti mərhələyə buraxılmırlar.
11. Qaydalarda nəzərdə tutulmuş tələblərə uyğun gələn Vətən Müharibəsinin iştirakçıları və “Əməkdar müəllim” fəxri adı alan müəllimlər sertifikatlaşdırma prosesinin nəzərdə tutulmuş bütün ödənişlərdən azaddırlar.
12. Təlimlər iki (2) gün ərzində, intensiv keçirilir:

1. Birinci təlim günü:

“Səmərəli ünsiyyət texnikaları” təlimi aşağıdakı mövzuları əhatə edir:

- Ünsiyyət və onun tərəfləri,
- Ünsiyyət zamanı ilkin təəssüratın əhəmiyyəti,
- Müsbət ilkin təəssüratın formalaşdırılması,
- Şəxsiyyət tiplərinə əsasən ünsiyyət tərzləri,
- Etik davranışın səmərəli ünsiyyətdə rolu,
- Ünsiyyət zamanı münaqişəli vəziyyətlərin idarə olunması,
- Ünsiyyət çətinlikləri,
- Ünsiyyət prosesində stresin idarə olunması,
- Ünsiyyət zamanı manipulyasiya texnikaları.

2. İkinci təlim günü:

Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən hazırlanan təlimçilər tərəfindən tədris planına uyğun olaraq müxtəlif mövzularda keçirilir. DİM-in hüquqi statusu, strukturu və fəaliyyət istiqamətləri, imtahanlar, qəbul qaydaları, imtahanların təşkili və idarə edilməsi, məsul şəxslərin seçimi, təyinatı, qiymətləndirilməsi, imtahanların texnologiyası, auditoriyanın idarəedilməsi, zal nəzarətçilərinin və digər şəxslərin vəzifələri və funksiyaları haqqında nəzəri məlumatlar verilir və interaktiv təlimlər keçirilir, tapşırıqlar qoyulur, fikir mübadiləsi və sual-cavab formalı söhbətlər aparılır. Zal nəzarətçisinin fəaliyyətinin daha çox praktiki tərəflərini və imtahanların təşkili, gedişi və yekunu zamanı baş verə biləcək halları və problemləri əhatə edən interaktiv treninqlər (nəzarətçi təlimatı və psixoloji stress - menecment təlimi) və praktiki məşğələ - sınaq imtahanı keçirilir.

13. Bütün təlimlərdə iştirak məcburidir. Namizəd hər hansı bir təlimdə iştirak etmədikdə onun zal nəzarətçisi kimi fəaliyyətinin sertifikatlaşdırılmasından imtina edilir.
14. Təlim zamanı təlimçilər namizədləri qiymətləndirir və təlimin gündəliyində qeydlər aparır, namizədlərin tədrisin interaktiv hissəsində fəal iştirakını, stress vəziyyətində və qrup şəklində işləmək bacarıqlarını qeyd edir, problemlə, münaqişə və konflikt yaradan, həddindən artıq passiv namizədlərə sertifikat verilməməsi üçün xüsusi rəy verir.
15. Təlimlər yekunlaşdıqdan sonra namizədlər imtahanların texnologiyası və prosedur qaydalarına dair test imtahanına dəvət edirlər. Bu imtahandan ən az 60% müsbət nəticə göstərən namizədlərin nəticəsi məqbul hesab olunur.
16. Namizədin yekun qiyməti aşağıdakı qaydada hesablanır: ümumi intellekt səviyyənin yoxlanılması üçün ilkin test imtahanından əldə etdiyi nəticənin 40%- ilə imtahan texnologiyası və prosedur

qaydalarına dair test imtahanından topladığı balın 60 %-i toplanır. Yekunda ən az 60%-lik nəticə göstərən namizədin fəaliyyəti aşağıdakı kateqoriyalara uyğun olaraq sertifikatlaşdırılır:

- 90% və ondan yüksək nəticə göstərdikdə - A kateqoriyası;
- 90%-dən az nəticə göstərdikdə - B kateqoriyası;

“Əməkdar müəllim” fəxri adı alan müəllimlər təlimlərdə iştirak etdikdən sonra A kateqoriyası üzrə zal nəzarətçisi sertifikatı əldə edirlər.

17. Namizədin nəzarətçi qismində fəaliyyətinin sertifikatlaşdırılması ona zal nəzarətçisi statusunun verilməsi hesab olunur və bu barədə zal nəzarətçilərinin bazasında qeyd aparılır.
18. Zal nəzarətçilərinin fəaliyyət nəticələrini yüksəltmək və daha səmərəli işləməyə motivasiya etmək üçün onların əmək haqları kateqoriyalarından asılı olaraq fərqli hesablanır. A kateqoriyalı nəzarətçilərin baza əmək haqqları 1,2-yə, B kateqoriyalı nəzarətçilərin isə 1,1-ə vurulmaqla hesablanır.
19. İmtahanlara təyinat aparılan zaman, imtahanların xüsusiyyətləri, ixtisas, yaş və digər tələblər də gözlənilməklə, zal nəzarətçisi kimi fəaliyyəti sertifikatlaşdırılmış nəzarətçilərə üstünlük verilir. Hər hansı bir imtahan üçün tələb olunan zal nəzarətçilərinin sayı zal nəzarətçisi kimi fəaliyyəti sertifikatlaşdırılmış nəzarətçilərin sayından az olduqda təsadüfi qaydada seçim aparılaraq təyinat aparılır.
20. Zal nəzarətçilərinin bu şəkildə kateqoriyalara bölünməsi DİM-in tələblərindən və imtahanlarla bağlı mövcud vəziyyətdən asılı olaraq aşağıdakıları həyata keçirməyə imkan verir:
 - Daha əhəmiyyətli imtahanlara daha yüksək kateqoriyalı zal nəzarətçilərini cəlb etmək;
 - Eyni zala yüksək və aşağı kateqoriyalı zal nəzarətçilərini təyin etmək;
 - Zal nəzarətçilərinin kateqoriyalarının aşağı salınması və ya yüksəldilməsi yolu ilə onları tənbeh etmək və ya mükafatlandırmaq və s.
21. Zal nəzarətçiləri bazasına daxil edilən namizədlərin sertifikatlarının kateqoriyasının dəyişməsi onların fəaliyyətinin illik yekun qiymətləndirilməsi əsasında aparılır:
 - kateqoriyası yüksəldilir,
 - kateqoriyası aşağı salınır,
 - sertifikatına xitam verilir.
22. İmtahanlarda yol verdikləri ciddi qayda pozuntuları əsas alınaraq sertifikatına xitam verilən şəxslərin bu prosesdə bir daha iştirak etmələrinə icazə verilmir.
23. Fəaliyyətinə xitam verilən nəzarətçilərə göstərdikləri xidmətə görə müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş haqq (əmək haqqı) ödənilmir.
24. Tədris prosesini aparan təlimçilərin əmək haqları təlimin aparılmasına sərf olunan müddət və iştirakçı sayı nəzərə alınaraq hesablanır. Təlim prosesini aparan təlimçilərin fəaliyyəti onların DİM ilə bağladıkları xidməti müqavilə əsasında tənzimlənir.
25. Təlimçilərin hazırlanması və yoxlanması DİM-in İmtahanların təşkili və idarəedilməsi departamenti tərəfindən aparılır. İlk mərhələdə imtahanın idarə olunması ilə bağlı peşəkarlıq səviyyələri və nəzarətçi fəaliyyətini yaxşı bildiklərini nəzərə alaraq təlimçilər imtahan rəhbərləri bazasından seçilir və onlarla xidməti müqavilə bağlanılır. Onlar trening aparmaqla bağlı təlimlərə cəlb olunur və sonda təlim aparmaq keyfiyyətləri yoxlandıqdan sonra təlimçilər kimi prosesdə iştirak edirlər.
26. Təlimlər təsdiq olunmuş tədris proqramı əsasında aparılır. (Əlavə N1).
27. Gələcəkdə imtahan rəhbərləri zal nəzarətçisi sertifikatlaşdırılmasından keçən, nəzarətçi kimi fəaliyyəti yüksək qiymətləndirilən və müvafiq qaydalarla tənzimlənən imtahan rəhbəri sertifikatlaşdırılmasından uğurlu nəticə əldə edən namizədlər sırasından seçiləcəkdir.